

C.N. "EUDOXIU HURMUZACHI"
RAĐAUTI

Povestiri fantastice din Bucovina

*Adunate și îndreptate
de urmașii celor care le-au trăit*

în cadrul proiectului

Lecturiada elevilor 2016

*D-apoi cum să nu fie,
dac-o fost*

Cuvânt înainte...

Am pornit la drum cu intenția de a înviora orele unui opțional de jurnalism. Apoi cadrul s-a lărgit la alte două clase. Cu una dintre ele am realizat poveștile de la secțiunea de scriere creativă, timp în care ceilalți elevi băteau drumurile în căutarea unor povești interesante. Ceea ce am obținut până la urmă este rezultatul efortului a cincisprezece elevi de clasa a X-a și a XI-a, fie că a fost vorba de muncă de teren sau de redactare.

Antologia conține o colecție de cincisprezece povestiri culese din Rădăuți și din localitățile învecinate: Frătăuții Vechi, Măneuți, Arbore, Lupcina, Iazlovăț, Voitineli, Sucevița, Bilca, Volovăț, Marginea. Unele texte sunt transcrieri fidele ale întâmplărilor auzite (ex. "Duhurile luncilor", "Baba și cioata", "Iepele strigoiului", "Orbul"), altele au un nucleu narativ sau doar un detaliu preluat de la povestitor și care a fost dezvoltat într-o povestire ce respectă trăsăturile genului fantastic (ex. "Întoarcerea acasă", "Poveste din Sucevița", "Poveste", etc.). În unele cazuri am păstrat registrul stilistic preluat de la povestitori, întrucât am considerat că altfel farmecul poveștii s-ar pierde.

Titlul antologiei fixează spațiul întâmplărilor, dar sugerează și caracterul fantastic al acestora, cel puțin din perspectiva cititorului contemporan. În ceea ce-i privește pe povestitori, aceștia ne-au asigurat că toate cele povestite s-au petrecut cu adevărat. Deși au fost reticenți la început, din teama de a nu fi luați în derâdere, până la urmă au acceptat să readucă din adâncurile memoriei povești demult uitate și în care azi lumea nu mai crede. Astfel au ieșit la iveală duhuri rele, suflete rătăcite, îngeri, moroi, diavoli, vrăjitoare sau chiar moartea însăși. Bătrânii au fost bucueroși în primul rând că cineva le trece pragul. Unii s-au emoționat amintinduși de tinerețe, și în special de experiențele din război.

Pentru ilustrarea antologiei am colaborat cu profesorul de desen din școală. Elevi talentați din clasele a IX-a, a X-a, a XI-a, a XII-a au citit povestirile, având libertatea de a alege subiectul, tehnica de reprezentare. Toate tablourile au constituit tema unei expoziții realizate odată cu lansarea proiectului la nivelul școlii.

Filmul a fost făcut în urma feedback-ului primit după prezentarea proiectului în școală. Numeroși elevi ne-au spus că au auzit în copilărie asemenea povești, spuse în special de bunici și străbunici. Astfel că, în ultima săptămână de școală am ajuns și la Marginea.

Întregul proiect a însemnat mult mai mult decât scrierea unor povești adevărate, a însemnat emoția cunoașterii unei generații cu obiceiuri și valori care merită păstrate.

Lectură plăcută!

Prof. Cristina Anfimov,
Coordonator proiect

Întoarcerea acasă...

În timpul celui de-Al Doilea Război Mondial, toți bărbații din satul străbunicilor mei erau mobilizați pe front. Cu lacrimi în ochi și cu sufletul îndurerat, străbunica a acceptat plecarea soțului care o lăsase acasă cu trei copilași, dintre care cel mai mic avea un an.

După terminarea războiului, au început să se întoarcă la vetrele lor, unul câte unul, bărbații plecați să-și apere țara. Cunoscuți, vecini, prieteni ai străbunicului, unii cu trupul întreg și cu ororile adunate în suflet, alții mutilați, fără mâini, fără picioare, cu ochii sau auzul afectat.

Străbunica își găsea de lucru pe la poartă, uitându-se lung pe uliță, doar doar l-a vedea venind și pe bărbatul ei. Uneori mai ieșea să-i întrebe pe cei întorși dacă știu ceva de soarta soțului, dar de la o vreme nu mai suporta cuvintele lor încurcate și privirea ațintită în jos. Întreaga ei ființă era cuprinsă de neliniște și disperare, dar în sufletul femeii încă ardea speranța că bărbatul este în viață.

Timpul trecea pe nesimțite, lumina aurie a toamnei s-a făcut cenușie și rece. Prin sat a început să umble vorba că se-ntorc sufletele celor morți, iar văduvele au pornit a face slujbe de pomenire. Iarna s-a abătut brusc asupra satului de munte, cu zăpadă multă și geruri năprasnice.

Era o noapte întunecoasă. În satul frământat de stihii era pustietate. Oamenii stăteau așezați în preajma focului, depănând povești despre război. În căsuța sărăcăcioasă din mijlocul satului, femeia abătută de gânduri își legăna copilul cel mic, murmurând un cântec de leagăn. Cei

Banciu Naomi, cl. a IX-a F
Întoarcerea acasă

Paliuc Andreea Teodora, cl. a IX-a H
Întoarcerea acasă

doi mai măricei dormeau cuibăriți în niște plăpumi vechi pe cuptor. Focul din sobă abia mai licărea; liniștea era întreruptă din când în când de vântul ce șuiera printre ferestrele cu cercevele roase de timp și de vreme rea.

Dintr-o dată, se auzi scârțâitul unor pași greoi pe zăpada bătătorită. Femeia tresări ușor, inima începu să-i bată cu putere, iar sufletul îi fu cuprins de o neliniște neînțeleasă. Un tremur necontrolat îi cuprinse întreaga ființă la auzul pașilor ce se apropiau de casă. Din fundul curții se auzea lătratul ciobănescului. "Oare cine umblă pe vremea asta căinoasă?" își zise femeia făcându-și repede cruce. Spaima o cuprinse la gândul că vreun străin ar da năvală peste ea la o ora așa târzie din noapte. Și era singură cu pruncii, iar orice strigăt ar fi fost acoperit de șuieratul vântului.

Își încordă auzul. O intriga ceva și nu-și putea da seama ce. Ah, da, câinele nu lătra ca la străin. De fapt, a început să schiaune parcă așteptând mângâiere. Odată cu apropierea pașilor, femeia a recunoscut apăsarea puternică, săltată, a omului pe care îl aștepta. Inima îi tresări de bucurie. Bărbatul se duse direct spre cerdacul căsuței, scândurile podelelor scârțâiră iar ferestrele se zguduiră. Își scutură mantaua, o agăță într-un cui de lângă ușorul ușii, trânti valiza pe cerdac și apoi puse mâinile deasupra frunții încrețite și lipi ușor fața de sticla geamului prin care se zăreau pâlpâind flăcările jucăușe ale focului. Străbunica recunoscu prin ferestruică sprâncenele stufoase, ridicate a întrebare, și ochii negri ca negura nopții. "Hm, uite la el cum mă pândește, își zise femeia cu supărarea aceea în glas care prevestea o mică furtună domestică, parcă s-așteaptă să am pe

cineva în casă!”

Dar bărbatul întârzia să intre în casă. Bucuria femeii începu să pălească de o presimțire stranie. Încercă să îndepărteze de la ea vorbele ce le auzise prin sat și care îi croncăneau în cap ca niște corbi amenințători.

Pașii se auziră coborând cele două trepte ale cerdacului și îndreptându-se spre grajdul animalelor. ”Se duce să vadă de orătănii!” Văcuța costelivă, cu ajutorul căreia supraviețuiseră războiului ea și cei trei copii, mugi prelung parcă recunoscându-și stăpânul. Inima femeii se încălzi din nou. Apoi pașii își urmară drumul spre șură; se auzi deschizându-se portița dinspre livadă, apoi zgomotul lor se pierdu în pustietatea iernii. În zadar femeia așteptă noaptea întreagă să audă glasul bărbatului ei strigând-o din cerdac. Din când în când trupul îi tresărea la zgomotul portiței din fundul curții, trântită de vântul puternic.

A doua zi furia vântului s-a potolit. Nici urmă de valiză trântită pe cerdac, nici urmă de manta agățată în cui. Doar urme de pași apăsați prin curte, până la ușa grajdului și, mai încolo, până în fundul livezii. Străbunica a mers la biserică, s-a sfătuit cu părintele, au făcut slujbe și, după o vreme, a venit știre că trupul i-a fost găsit și înmormântat într-un sat de pe linia frontului.

Povestitor: Vicol Toader, 72 de ani, Loc. Volovăț

Redactori: Vicol Patrizia, Bâzgan Loredana, cl. a X-a G

Poveste din Sucevița

Se spune că odată, doi tineri din Sucevița au vrut să schimbe lumea cu iubirea lor. El, băiat orfan și învățat cu grijile de mic, iar ea, o fată modestă de prin nu știu ce sat din apropiere, s-au cunoscut tocmai la momentul potrivit.

Într-o zi fierbinte de vară, când fânul din arșița mănăstirii trebuia adunat, maicile, respectând obiceiul locului, au chemat tineri de prin mai toate satele, pentru a-i învăța cum se câștigă un ban cinstit, „prin voia lui Dumnezeu“. Atunci s-au cunoscut și cei doi, iar printre discuții și zâmbete gingașe sufletele lor au început să se apropie.

Ea i-a mărturisit că nu se simte împlinită și că nu găsește fericirea în lumea asta, așa că s-a hotărât să vină în mănăstire, drept ucenică, urmând să devină călugăriță și să slujească Cuvântul lui Dumnezeu. Dar tânărul îndrăgostit i-a promis că el o poate face fericită. Deși la început a ezitat, fata a acceptat în cele din urmă propunerea. Și aceea a fost decizia vieții ei. Într-adevăr se iubeau mult. Ea a renunțat la mănăstire, ba chiar și la familia ei. S-au căsătorit, și-au încropit o gospodărie, iar el s-a străduit pe cât posibil să-i ofere toate cele necesare. Se vedea că fata era mai fericită ca niciodată, iar sufletul îi mustea de dragoste.

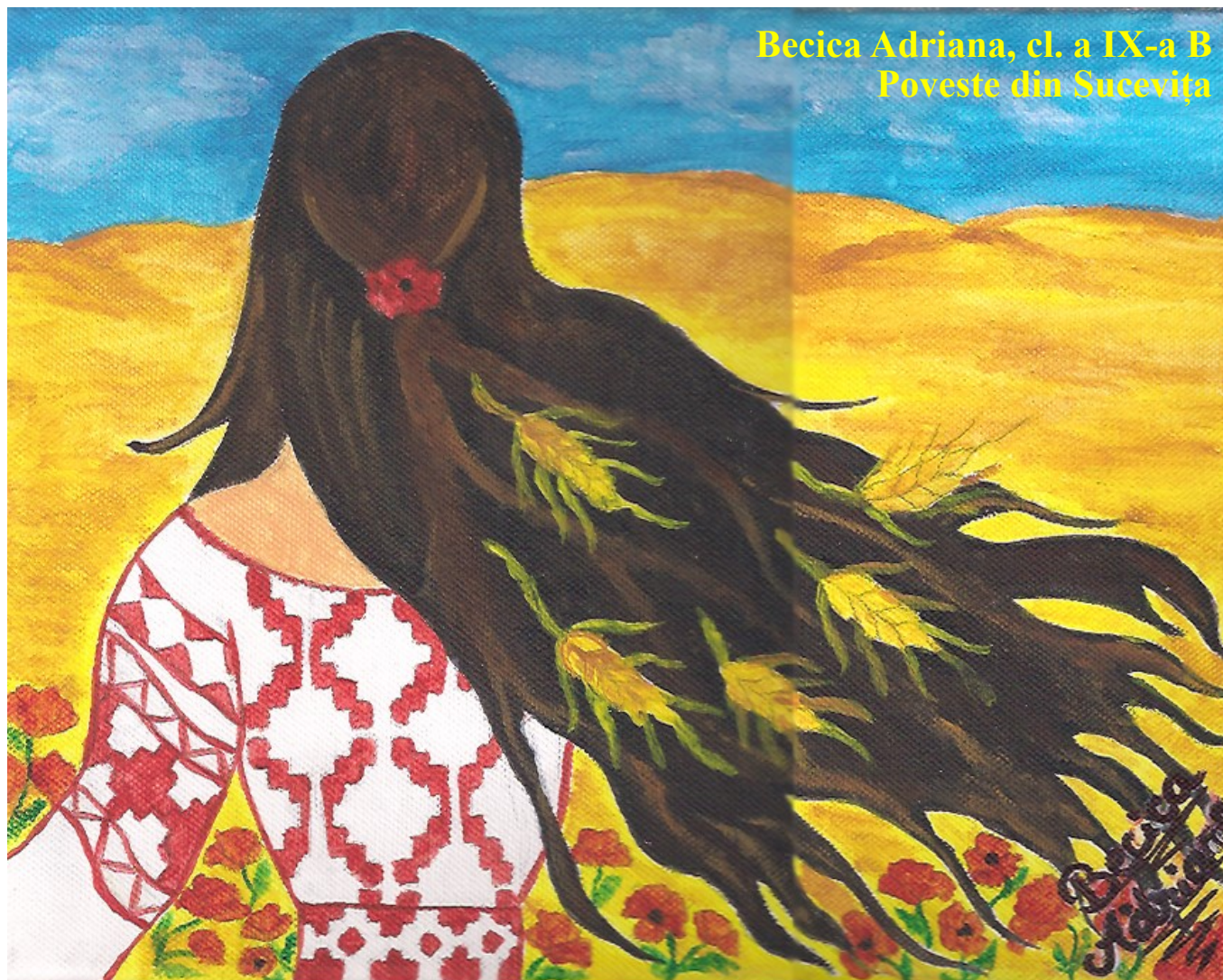

Însă, știi cum e! Tot ce e frumos, durează atât de puțin... Odată cu venirea pe lume a celor două fete, grijile au început să se înmulțească. Și odată cu asta, au apărut datoriile, neajunsurile, necazurile. Copleșit de toată această situație, tânărul tată a căzut în patima alcoolului. Venea mai tot timpul beat, noaptea târziu, și o scotea pe mamă împreună cu cele două fiice afară din casă, acestea fiind nevoite să doarmă în hambar, alături de animale.

Situația nu s-a schimbat de-a lungul timpului în ciuda atâtor promisiuni făcute, iar femeia a căzut în disperare. S-a îmbolnăvit și a murit de inimă rea în același hambar din care s-a rugat atâtea nopți. Părăsită de oameni și de Dumnezeu. Se spune că pruncele ei erau așezate în fân, lângă mamă, fiind prea mici ca să înțeleagă că moartea le privea cu ochi hidoși.

Bărbatul le-a găsit în zorii zilei, iar imaginea l-a sfâșiat. A dorit de atunci să își pună capăt zilelor de nenumărate ori, însă gândul că trebuie să își crească cele două fete l-a oprit. Era măcinat, însă, de tot ceea ce se întâmplase, se simțea vinovat și și-ar fi dorit să facă orice doar pentru a scăpa de acest chin care-i devenise propria viață. Înecat din nou în aburii alcoolului, tânărul, îmbătrânit de griji și necazuri, nu-și putea găsi liniștea.

Într-o zi, însă, acesta a încetat brusc să vorbească. Nimeni nu știa de ce. A fost dus la doftori bătrâni și pricepuți, dar niciunul nu a știut să spună ce are. În sat se vorbea că, într-o

Becica Adriana, cl. a IX-a B
Poveste din Sucevița

noapte, un înger i s-ar fi arătat, spunându-i că sufletul soției lui umblă neîncetat prin această lume, neputând să își găsească liniștea pentru ca nu și-a respectat promisiunea în fața lui Dumnezeu. L-a avertizat că trebuie să se roage pentru ea, căci altfel îl va bântui întreaga viață, întrucât el a fost cel care a împins-o să renunțe la promisiunea făcută.

De atunci, l-am văzut o singură dată. Chipul îi era întunecat, purtând urmele suferințelor din această viață, ținându-și mâinile încheștate ca în niște cătușe, iar ochii tulburi, mereu ațintiți spre Cer.

Povestitor: Pînzari Elena, 50 de ani, Loc. Sucevița

Redactor: Zburliu Alina, cl. a X-a G

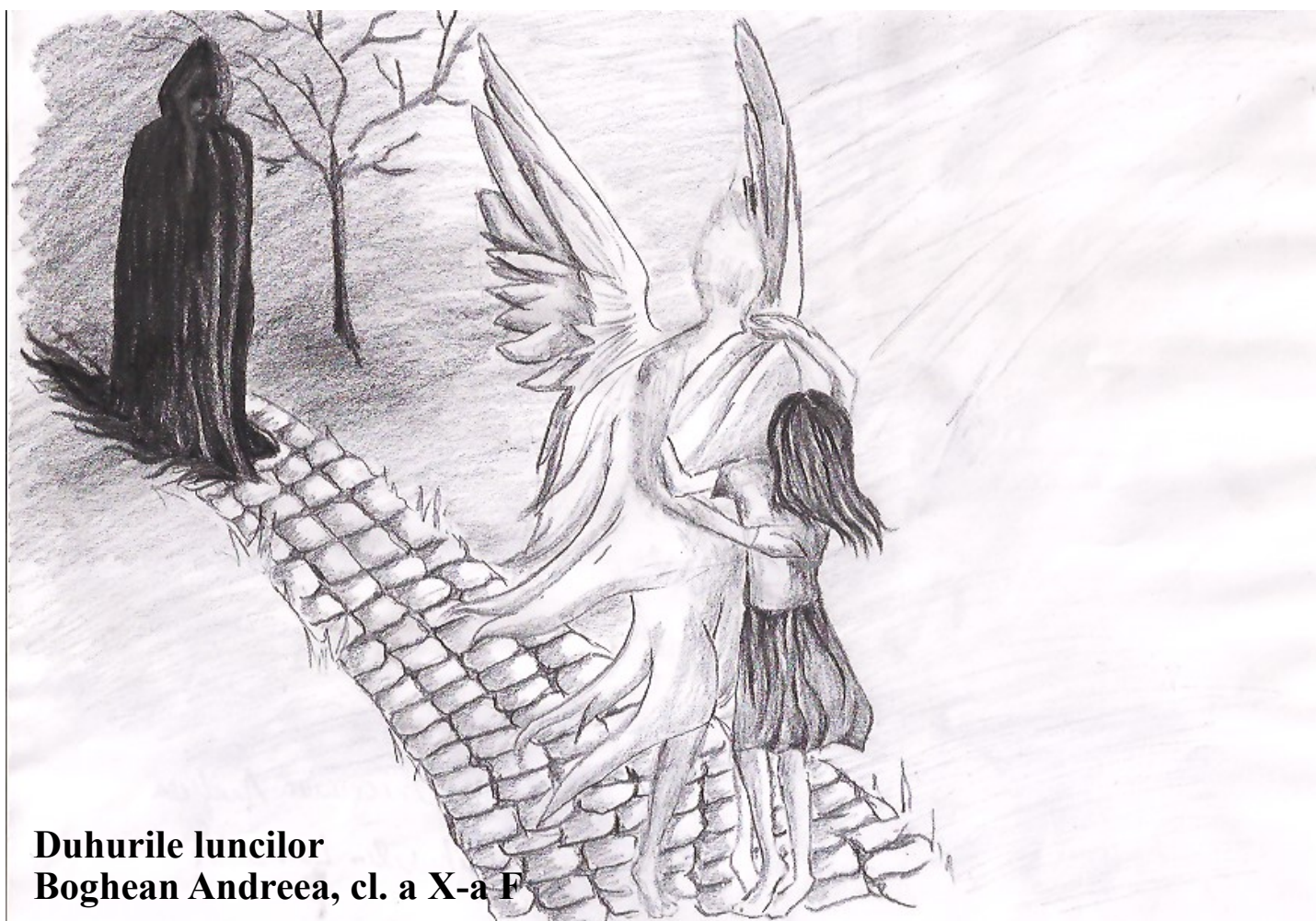
Duhurile luncilor

Mi-aduc aminti când ni poviste' mamuca cum tatuca nostru s-o ratașit. C-așa era înainti... duhuri reli. Ni spune' mamuca c-așele-s catâni, cari umblî noaptea prin luncî de la miezul nopții pînî în zorii zălii... pînî la cîntarea cucoșului. Ni-nvața sî nu li raspundem catânilor, cî nu-i bini, ti-nbolnavei parcî... ti tulburau.

Amu' cică tatuca lucra la Nitoc (Mitocul Dragomirnei), la cai, și, când o ieșât di la servici pe la ora 4 dimineața, s-o pornit acasă, da' nu mai ajungea odat'. Numa' ajungea până la gârlița hergheliei și parc' nu mai dade' di liman. Îmi aduc aminti parcî ș-amu' cum ni spune' mamuca cî tata meu, când o ajuns acasă era tăt plin di sudori, spăriet, tăti hainili-i erau mozoliti și rupti parcî di câni... Saracu' nu-ș mai aducea aminti nimica. O luat mamuca și l-o dat cu aghiazmă, l-o pus să-și facî cruci di șasî sau di doișpi ori și i-o dat niști anafurî di pi la Paști. După aceea, tatuca oscî' o visat tot atunci tăt ci i s-o întâmplat: parcî-l umăreu niști lupi și din fuga ceea s-o trântit într-un om cari i-o ieșât deodat' în cali. Atuncea credi tatuca cî s-o pierdut... tăt și-ș amite' era cî parcî l-o sagnetat ceva. Amu', și-o făcut el prin luncî în timpu' ceala, numa' Dumnezău știi.

Tot așa ca tatuca o pațât și Domnica, Victor și Titus, când vineu di la hram di la Costișa. S-o pornit ei pi la vreo 10 di la neamuri, da' n-o luat-o pi drum ca oaminii, o luat-o prin luncî, cî drumu-i mai scurt. Numa' nu puteu treși apa cî li ieșea nu știu și în cali... Tăti rugaciunili di pi fața pomântului li rosteu în gând, numa' ca să poată ajungi acasă la baițâii lor. O luat-o și pi la Ionești, da' di undi, cî aclo' era altceva, alti lucruri cari nu-s di la Dumnezău lasati. Niști lumini pi apă așezati în formî di cerc undi, daca ti uita-i pre' mult, ori videi pi lumea cealaltă, ori ti năpădeau fiorii și o luai la sanatoasa, di nu mai știai di tini, di casă... Tot un fel di ratașit.

Iarî, asta a lui Lungu, nu era ea tari cumincioară, da' oscî și ea s-o prapadit prin luncî. Era Craciunu' și ea, săraca, o mărș la Marcel ca sî iei niști mere di pus pi masă când vini parintili,

Duhurile luncilor
Boghean Andreea, cl. a X-a F

c-așa era ș'atucea, ș'așa-i și amu'. Și s-o dus la Marcel, o stat ea cât o stat, cred cî pân' sara, Dumnezeu știi, și s-o pornit înapoi. Și gândești-ti: o trecut prin sat, pi lângî casuța ei, și o mărș tot mai diparti, ajungând la Frătăuțu' Nou, la pod aclo'. Asta cu podu' s-o auzât dupa un an cam așa, di la unu' cari o știe pre' bini. Tot omu' ista spune' cî femeia asta parcî ave' nu știu ci alb pi ea, urla și spune' întruna: Dațâ-mi drumu', dezlegați-mă, nenorocițâlor!

Tari mari vâlvătaie o mai fost la noi în sat cu asta. S-o strîns lumea di nu știu câti ori s-o cauti și numa' nu dădeu di dânsa. I-o găsit traistuța pi la Morghici plinî cu bolohani și boti. S-o mai facut o rază di cautări și pân' la urmă o gasât-o un cioban di la noi. Era tătă mâncați di șoarici și di alti gângănii. Parc'o facut înmormântari, nici nu mai știu, da' tari fioros, ti strîngea în spati când auzei așa ceva.

Cum sî va spun, fetilor, pi vremea aceea așa era. Vouă nu va vini sî crediți, da' așa sî crede și cini știe, poati chiar așa o fost. Amu', cică duhurili reli-s deja în oameni, nu mai umbli pi drumuri sau prin lunci...

Povestitor: Ecaterina Cernovschi, Loc. Măneuți,

Redactor: Coroamă Cristina, cl. a X-a G

Strâjii

Era o zi de vară. Aveam vreo zece ani când am rămas singură acasă, în grija unei vecine, o fată cu mulți ani mai mare ca mine, căci părinții mei s-au dus la o nuntă-n sat. Locuiam pe o ulicioară care era mărginită de o toloacă.

Peste drum de casa mea, creșteau niște răchiți care țineau umbră păsărilor și copiilor răpuși de caniculă. Dacă mai făceai câțiva pași și nu te intimidai de aglomerarea de copaci din fața ta, ci treceai prin ei ca printr-o plasă de păianjen, făceai cunoștință cu raiul lăsat de Dumnezeu pe pământ. Un pârau cu o apă limpede, răcoroasă și cu un susur care-ți gâdila urechile. Noi, copiii, ne strângeam adesea pe prund și aruncam cu pietriș în pâraul care străjuia toloaca și casele noastre.

Uneori îmi plăcea să privesc din cerdac razele soarelui jucându-se prin frunzișul foșnitor. Așa s-antâmplat și în seara aceea, când stăteam pe prispă împreună cu Mărioara, care-mi povestea despre hora din seara de dinainte. Ea vorbea întruna, și cum pe mine nu mă interesa atât de tare hora, mă făceam că o ascult, însă gândurile mele rătăceau undeva dincolo de toloacă.

În timp ce mă uitam pierdută spre poartă, deodată ceva mi-a atras atenția: niște luminițe îmi jucau feste. Dar m-am gândit că-s fluturi și am uitat de ele. Am mai stat așa o vreme, dar s-a lăsat răcoare și am intrat amândouă în casă. Acolo, povestea cu hora a continuat, însă eu am tras perdeaua, uitându-mă din nou spre toloacă. Luminițele jucau din nou, reflectându-și lumina

9

**Coroamă Lenuța, cl. a X-a G
Mărioara**

deasupra apei. De data asta le-am văzut mai clar. Nu știam ce sunt, dar m-a trecut un fior rece pe șira spinării. Atunci am întrebat-o pe Mărioara: „Ce-s astea ce se văd acolo, uite cum se joacă pe pârâu în sus și-n jos?” Mărioara, care credea în tot ce spun babele prin sat, a spus că-s strâji, adică niște suflete blestemate.

Dar eu n-am băgat-o în seamă, pentru că în casa noastră se luau în glumă asemenea povești și, în plus, știam că Mărioara se temea și de propria umbră. Așa că am zbughit-o în curte, să văd mai bine despre ce-i vorba. Apoi am trecut strada în fugă, fără să ascult de strigătele Mărioarei. Fata a alergat după mine cât a putut de repede, dar era cam greoaie la mers, iar eu, crescută de mică de bunica, eram cam neascultătoare. În urma mea o auzeam pe Mărioara strigând, mai mult în șoaptă, să mă-ntorc acasă, că-i loc necurat la pârâu.

Când m-am apropiat, am văzut cinci luminițe care dansau și râdeau de te băgau în sperieți. Aveau fețe schimonosite și din când în când rânjeau. Când am văzut așa o nevoie, m-am speriat și am fugit cât m-au ținut picioarele până acasă. Vecina mergea mai greu, și, vai de cel din urmă! Strâjii, de cum au văzut-o, țin pe dânsa. Se-nvârteau în juru-i și urlau. Sărmana a-nceput să țipe. Atunci, dihăniile au sărit să o zgârie. A-ncercat să fugă de ele, dar a căzut. Atât le-a trebuit lor, că s-au năpustit asupra fetei! Mărioara a fugit repede la o babă care făcea descântece ca să-o ajute să scape de necuratul.

N-am să uit până mor, că-s ani de-atunci, spaima pe care am tras-o cu luminițele acelea.

Uitându-mă pe fereastră, le-am văzut că s-au dus pe pârâu, înspre răsărit, la un heleșteu și acolo jucau toate cinci. De frică, m-am ascuns sub laiță, și acolo am stat până au venit mama și tata de la nuntă.

Ai mei n-au crezut o iotă din ce le-am povestit. Au spus că Mărioara e o smintită și că mi-a băgat prostii în cap. Iar zgârieturile de pe față sunt de la crengile copacilor din zăvoi. Totuși, n-am mai fost lăsată niciodată singură acasă de-atunci.

Povestitor: Galan Olimpia, 85 de ani, Loc. Bilca

Redactori: Cîrdei Mariana, Trufin Adina, cl. a X-a G

La priveghi

Când era pi vremea noastră, la priveghiuri sî obișnuia să s-îmbrași șiniva în Moarti sau Cocostârc. Șî, într-o varî, ne-am adunat vreo câtiva fetișoari pi uliți la mini (atunși s-îngâna zăua cu noaptea), ca sî merjem la Tarcan, batrânu', la priveghi. Eram așa: Catrina lu' Șiubotî, Maranda lu' Fasulî, eu, lelița Marioara și Saveta lu' Ilari. După și ne-am așteptat una pi alta (cî așa fășeam di fîicari datî), am luat-o înșetu, pi jios. șiniva, tăt satu' s-aduna.

Am intrat în casî, ne-am așazat pi două laișioari și am înșeput să cântăm. PAveam la noi caieti di cântări, pentru cî știam cî popa ni puni la treabî. Ne-am mai întîlnit pi drum cu mulți cari merjeau la priveghi și când am ajiuns noi, era plinî ograda și casa. Cum sî va spun? Nu era ca amu'. Dacî murea isti câtiva minuti o vinit și preutu'. Apoi s-o înșeput slujba: erau lumânări aprinsi, popa și dascălu' erau lîngî sacriu și, în timp și cântau, tamâiau, di s-o umplut tătî casa di fum. Dupa și s-o terminat slujba cu toati obișeiturili stabiliți, preutu' o înșât pi uși împreună cu dascălu', da' oamini n-o plecat și o înșeput sî vorbească dispri mort și sâ-l pominească. Lumea era adunată la un loc, iar așîia di afarî înșepeau sî intri ca sî vadî mortu'. Cum era bauturî pi masî, unii mai cînsteau cîti un paharel-două, așa ca la oamini gospodari. Sî spunea cî dacî dai di baut la vecinii și prietiniî mortului el sî odihnești mai bini.

Amu' înșepeau se-nveselească și sî spunî bancuri și glumi, ca sî mai uiti di amar familia îndoliatî. Și cum stam noi așa, numa' deodatî, și sî vezi? Intrî Moartea! Un baitan voinic s-îmbraca în haini albi, așa mai lunji; sî da cu var pi obraz și țânea o măturî în mînă. Capu era tot alb, sprînșenili, genili, tăt era alb. Atunși, lumea îngrozâtî sî ridica pi scauni, pi lăiți, era ca la potop! Unii cădeau pi jios, alți sareau pi gîam, di parcî îi pupa Nicuratu'...

Da' sî mai găseau di aiștea cari nu îți da voie sî fuji: ti oprea și ti forța sî ramâi înauntru'. Și Moartea așea cari sî fășea așa urâtî, dacî noi, fetișoariî aiestea mai tineri, nu eram cu mamili noastre, vinea și ni obliga s-o pupăm, altfel ni da cu mătura. Și ti punea sî stai aplecatî cu mîinili

la spati și așa îți da niști pălăni și niști dupași... Dacă tu nu ti fereai di dânsa și fuji, luai dupași di îți câta cucu'!

Unii din așii cari erau încălzât' di la rachiu s-o putut strecura în ogradi pi ușa di la gang, cari da spri camarî, cî ei stăteau chiar lângî dânsa cu spatili. Întri dânsii era și nea Tudor Tofan, om așazat și vrednic di toată cinstea. Era voinic și nu-l luai pisti pișior cu una, cu două; așeea și spunea el, nu puteai tagadui. Și și mai spun? Om serios, cu greutate. Na, aiștea, cum spuneam, o înșât afarî și stateau dupa colț, și vadî când ari și iasî Moartea. Râcniti și urliti și și auzeau... Valiu!... Era iadu' pi pomânt. Și și mai spun? Dupa încairarea așeea, o înșât Moartea; da' când s-o uitat nea Tudor la pișioarili ei, nu i-o vazut papușii, cî parcî nu stătea pi pomânt; ea albî, pomântu' negru, afarî noaptea, o vazut că n-avea pișioari, așa, la nivelul pomântului. Pi barbat l-o trecut fiori di ghiață și o-nșeput și tremuri di groază. Dinți îi clănțaneau în gurî și înșepeau sâ i și înmoaie genunchii. Atunși Moartea s-o întors spri el, o schițat un rânjet di demon, și avea o priviri cî îți îngheța inima di groază!... Și cum s-o pierdut saracu' om di spaimă, Moartea o întors capu spri drum ș-o disparut di pi locu' undi era...

Măi fată, să știi că omu' o ramas cu urmări. Di atunșea nu-l mai vezi și umbli sânșur și ari un sâmn pi fați, di parcî o fost fript. Di atunși Friptu' i-o ramas numili în sat. Și spuni cî l-o înșâmnat Moartea...

Povestitor: Ionesi Rodica, 69 de ani, Loc. Măneuți

Redactor: Tofan Tabita, cl. a XI-a C

La șezătoare

Într-o toamnă târzie, cu mult timp în urmă, pe când lumea se strângea pe la șezători, s-a întâmplat ceva înfricoșător. Mătușa Mărioara, o gospodină cum rar găsești, era gazda mai multor oameni, într-o vineri seară, la șezătoare. Iaca, și de data asta se întâlnea lumea la ea acasă. Acolo scortare din urzeală de lână erau prinse de pereții camerei. Perne înflorate ședeau pe un pat mare. Femeile torceau de zor lână pentru țoale, iar flăcăii desfăceau păpușoi. Se spuneau povești, ghicitori, glume, se legau cântece.

În toamna aceea se făcuseră struguri frumoși, căci vara fusese călduroasă și lungă. Și, cam pe la jumătatea șezătorii, când munca era în toi, numai iaca o vedem pe mătușa Mărioara ieșind în pragul casei cu o tavă acoperită cu un ștergar. Mirosul îmbietor de poale-n brâu a cuprins toată ograda. Apoi gazda a adus vin și atmosfera a început să se destindă. Cei mai slabi la băutură au început să se amețească, iar cei mai înfipti s-au întins la povești de groază, pe care n-ar fi îndrăznit a le povesti dacă n-ar fi fost încurajați de aroma vinului roșu.

Deodată, a intrat o femeie îmbrăcată în haine negre ca tăciunea și lungi până la pământ. Mulțimea a amuțit când a văzut-o fiindcă nimeni nu o cunoștea și, în plus, arăta înfricoșător. Nasul îi era cârn, părul se vedea neîngrijit sub basma, iar ochii îi sticleau roșii. Fața pătrătoasă și plină de bube era înfășurată într-o broboadă soioasă. De sub mânecile cămășii ieșeau niște mâini cu degete lungi, deformate și cu piele solzoasă. Când s-a aplecat să se așeze, de sub poale s-au zărit, preț de câteva clipe, picioarele. Cei care au fost de față au jurat că femeia avea copite. Dar străina și-a acoperit repede picioarele, fără să bage în seamă spaima de pe fețele celor din jur.

Femeile mai credincioase au început să-și facă cruce cu limba, altele, mai slabe din fire, au luat-o spre casă, spunând că trebuie să hrănească animalele. Nimeni n-a ndrăznit a spune o vorbă, dar, încetul cu încetul, lumea s-a rărit. Femeia părea nepăsătoare la ceea ce se întâmpla în jurul ei. A luat un fus și a început să toarcă. Atât de repede i se mișcau mâinile, încât nici ochii soarelor nu le puteau urmări. După ce a terminat cu torsul, s-a așezat la războiul de țesut și a început a țese un țol. Firele se legau cu repeziciune, iar țolul a fost gata în câteva clipe. Până să se dezmeticească lumea care rămăsese, femeia a întins preșul pe jos și și-a scuturat haina deasupra lui. O mulțime de galbeni strălucitori s-au rostogolit în clinchet pe podea. Femeia a luat în spate țolul cu galbeni și a ieșit afară, dispărând în întunericul nopții. În urma ei s-a auzit un hohot de râs batjocoritor, apoi s-a făcut o liniște stranie.

Oamenii vorbesc că la șezătoare a venit necuratul îmbrăcat în femeie, dar mătușa Mărioa-

Coroamă Lenuța, cl. a X-a G
La șezătoare

ra era sigură că "arătarea" era din satul vecin și a fost pusă să strice renumita șezătoare.

Povestitor: Gabor Elena, 66 ani, comuna Frătăuții Vechi

Redactori: Dascălu Mădalina, Trufin Adina, clasa a X-a G

Baba și cioata

Pe când trăia încă, tata-meu a pățit o strașnică-ntâmplare. Vezi dumneata, tata era un om vrednic, omenos, cunoscut în sat ca un gospodar pe care te poți baza la nevoie. Tari-mi mai plăcea cum îmi povestea fel di fel din război. Odată a fost și luat prizonier în Rusia, dar cu voia lui Dumnezeu o scăpat de acolo.

De data asta, această întâmplare tare l-o mai năucit. Într-o zi, s-o dus la pădure să încarce niște lemne. Când o ajuns acolo să vadă dacă îs, le-o fost furat cariva. Atunci s-o suit mai diparti, la deal, după alti lemni lăsați cu câțiva luni înaintea. Deodată, când se apropie de locul unde avea lemnii, vede o babă care stătea jos, și-n fața ei... ce să fie?... o șioată îmbracată ca pe-o fimei: cu catrință, cu broboadă. Baba avea privirea pierdută și stătea țăpână ca un par înșipt în țărână. Fața-i era brăzdată de timp și avea haine ponosâte. Când o văzut tata așa ceva, l-au trecut toate sudorile. Nu știa ce să facă. A făcut câțiva pași înapoi. După care și-a luat inima-n

Trufin Adina, cl. a X-a G
Baba și cioata

Buliga Loredana, cl. a IX-a B
Baba și cioata

dinți și-o-ntreabă: "Ci faci aici, matusi? "Baba s-a uitat lung la el și n-a scos o vorbă. Tata, vazând că nu-i de glumă, ține ghișiușca și mai strâns. Așa o coborât până o ajuns în sat.

Sara, la cină, năucit de cele întâmplare, tata îi povestește mamei ci fu la padure. Când auzi mama așa o pațită, și-o adus aminte de vorbele bunicii ei: "Copchila mea, să te ferești de babele ce stau în paduri fiindcă se spune că-s vrajătoare și, când li se apropie sorocu', stau în fața unei șioate ca o fimei, și ăsta-i semn rău să fie-așa. Se zice că singurul leac s-o scapi de vraja asta e să-i bați șioatei o pană-n inimă, dar vrajătoria tot va da ortu popii. "Tata a zis mândru cătri noi că îi pare rău că nu i-a tras vreo câtiva ghișiuști.

A doua zi, când o mârș tata cu treabă în satul vecin, aude că a murit o babă în pădure. De atunci, sârmanul, s-o temut di vrăji până la sfârșitul vieții.

Povestitor: Iftinchi Vasile (Țâbric), 83 de ani, Frătăuții Vechi

Redactor: Trufin Adina, cl. a X-a G

Iepele strigoiiului

Înainte, pe vremea mea, lumea avea frică de Dumnezeu. Asta o știu de mic copil și iaca și acum o țin minte. Oha! Câte am mai auzit și am văzut de atuncea... aș putea scrie romane. Parcă și acum, vorbind cu tine, copilă, mă taie prin spate... Da' una chiar că mă-n-fioară!

Aici, pe ulița noastră, mai la deal de noi, acum optzeci și ceva de ani, trăia o femeie măritată a doua oară cu unul Ștefan și cu băieții de la primul bărbat, George și Vladimir. Vai ș-amar de capul lor! Erau necăjiți nevoie mare, dar fără frică de Dumnezeu. Ștefan ăsta, om batrân, da' cu o doagă lipsă, visa nătărăul la femeia lui George, Catrina. Și cred că îți dai seama, copilă, cum îi când un bărbat gelos simte că femeia lui a călcat strâmb. Uite-așa de spurcați îs, că nenorocitul ăsta de George l-o omorât pe nea' Ștefan.

Într-o zi au început a se sfădi și s-o ajuns așa, din nimica, ca un om să îi taie capu' la un seamăn de-a lui. Doamne, doamne, că mare ți-i grădina! Copilă, așa nevoie în satul nostru până atuncea și de atuncea n-o mai fost! Da' na, așa o fost scris. Apoi criminalul a făcut pușcărie, Ștefan mort a fost și, ăsta, Vladimir, o rămas săracu' mut. S-auzea că el o văzut tot și când o început să povestească, o plîns ș-o urlat continuu și d'atuncea n-o mai spus nici "au".

Apoi, măi fătucă, după ce l-o îngropat pe Ștefan, osci sufletul lui venea pe-acasă. L-o văzut și lumea din sat pe strigoiiu' ăsta când potcovea iepete lui cele frumoase de îți luau ochii. Avea patru nea' Ștefan și tare mândru mai era cu ele: una era sură, două bălțate și una cu blana brun-roșcată. Roaiba era mai specială: avea o stea în frunte, o chema Stela și cu ea umbla numai în zile de sărbătoare. Și, cică pe Stela asta o potcovea strigoiiu... L-o văzut lumea care trecea pe la Canoana... Mai ales noaptea îl bontănea naiba... Și tot noaptea le călărea pe drum: cân' la deal și cân' la vale. Și, tot despre Ștefan acesta, mă fată, s-auzea că cine trecea pe lângă locul unde o-nchinat steagu', îl vedea pe dânsu' alergând fără cap. Iooi! Tare fioros parcă!... Tăt mă furnică și acuma. Noroc că una dintre vecine a chemat pe popa din sat și a sfințit toată gospodăria, că nu știu ce mai avea să

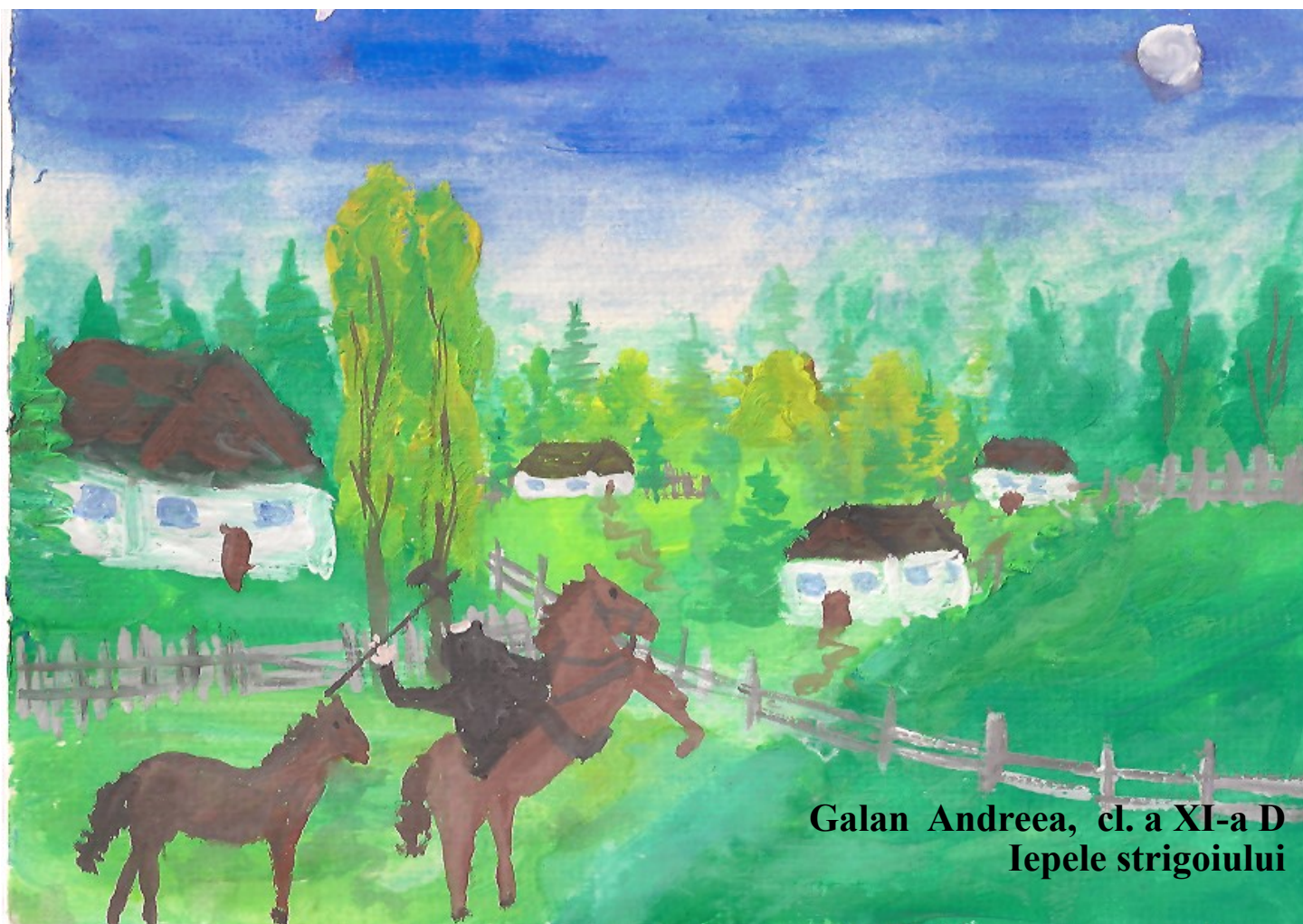
mai fie. De-atuncea și până în ziua de astăzi nu s-o mai văzut strigoi la casa ceea.

Aaa, dar am uitat să-ți zic ce s-o întâmplat cu George. Țsta a scăpat de la pușcărie după doi ani de la omor și, cum Dumnezeu nu doarme, a murit înecat la puțină vreme după eliberare. Frati-su', Vladimir, a murit și el.

Și asta-i, măi fată, cu familia asta. De când se știe ei o avut ceva necurat printre ei. Parc-ar fi fost blestemați. De exemplu, Ștefan, mortu', avea un frate care era lunatic: cică se trezea noaptea pe la douăsprezece, se cățara pe coama șurii și urla la lună tare urât, parcă era lup. De altfel, el nici nu era tare cumincior, umbla de-a droanga pe drum, nebărbierit, nespălat, amărât și el. Odată atâta de tare urla, încât mă-sa o ieșit afară la miezul nopții și l-o strigat pe nume: "Mă Grigore, mă, nu te mai prosti și intră odat' în casă!". Atuncea cică ăsta o căzut lat la pământ din vârful șurii și o murit pe loc.

Iară, moșu' celor doi, un maistru dranițaș, s-o spânzurat. Numa' nenorociri în familia asta. Și tu cred că știi că pe ăștia nu îi duce la țințirim ca pe tot omu'. Îl duc când apune soarele, da' fară popă. Și na', după ce l-o îngropat, oscî și el o venit acasă la fel ca și Ștefan, nepot-su'. Da' parcă mai fioros! Îți dai seama, măi fătucă, cum îi să auzi că cineva dranițește casa în miez de noapte și, când ieși afară, să vezi numa' un ciocan plutind prin aer? Parcă-i prea de tot! Plus că cine ieșea oscă era chemat de strigoiu' acela acolo pe casă și se trezea săracu' om pe acoperiș în miez de noapte.

S-așa-i, măi fată... Am trăit și eu 93 de ani în satu' ăsta, da' nu m-am gândit niciodată că o

Galan Andreea, cl. a XI-a D
Iepele strigoiului

s-ajung să povestesc vreodată cuiva despre familia asta în care necuratul ș-o băgat cu adevărat coada. Da' na, înainte lumea când auzea așa ceva avea parcă de ce se teme, da' amu'... îi povestești și el râde...

Povestitor: Chifan Dumitru, 93 ani, comuna Voitinel

Redactor: Coroamă Lenuța, cl. a X-a G

Mefistofo

Întâmplarea pe care v-o povestesc s-a petrecut în satul Lupcina, un sat de munte destul de izolat, în care trăiesc etnici huțuli. Denumirea localității vine de la "lupci", regionalism provenit din cuvântul "lupi". Aceste animale dau târcoale satului în nopțile lungi de iarnă, când intră, de foame, până în curțile oamenilor. Dar, se pare că nu numai lupii dau târcoale sălașelor de munteni.

Demult, când oamenii credeau cu mai multă ardoare în vrăji, dar și în Dumnezeu, s-au petrecut întâmplări stranii. La o margine a satului, trăia un vrăjitor în stare să lege și să dezlege blesteme. Într-o zi, trei dintre necredincioși au mers la acesta ca să-i ajute să se îmbogățească. Vrăjitorul le-a spus că viața lor poate fi mai bună dacă l-ar avea pe necurat ca ajutor. Dintre cele trei personae, doi bărbați și o femeie, un bărbat a acceptat târgul.

Vrăjitorul i-a spus ce trebuie să facă: omul era nevoit să clocească un ou la subțioară timp de trei săptămâni, fără ca lumina zilei să-l atingă cu razele. Omul a făcut ce i se ceruse și, după trei săptămâni, s-a întors la vrăjitor. La plecare, bărbatul era deja însoțit de necurat. La început, totul părea să fie minunat dar, la un moment dat, omul a vrut să scape de înțelegere și nu știa cum. Cu cât se împotriva mai mult omul necuratului, cu atât mai multe nenorociri se abăteau asupra sa și asupra familiei. Membri ai familiei au murit în moduri stranii, iar el, deși bătrân, nu putea să își dea suflarea dacă nu îi găsea alt stăpân necuratului. Bărbatul și-a curmat singur zilele, iar locuința a rămas părăsită. Se spune că necuratul îi pândește pe trecători din casa părăsită și uneori se vedeau pe fereastră două luminițe stranii: erau ochii aprinși ca de jăratec ai lui Mefistofo.

A trecut multă vreme până oamenii au uitat de locul blestemat. Casa a-nceput să fie folosită de pădurari ca adăpost de noapte. Pădurarul Moțco era unul dintre cei mai evlavioși oameni din sat. Era mulțumit de slujba sa.

Într-o seară cu lună plină, a plecat liniștit la muncă, fără să știe că i se va schimba viața. La miezul nopții, Moțco s-a oprit la coliba pădurarilor ca să ia o îmbucătură de ceva. Era cam tulburat în seara aceea, căci i se păruse că-i urmărit, dar când se întorcea, vedea doar umbrele brazilor lungindu-se somnoroase pe drumul prăfuit de țară. În timp ce scotea o bucată de pâine dintr-un ștergar, a auzit niște zgomote ce veneau din odaia alăturată. A intrat curios și a văzut o pisică neagră, cu ochi strălucitori, în care parcă ardeau luminile iadului.

A trecut noaptea, dar lucrurile au devenit din ce în ce mai stranii. Povestea s-a răspândit și lumea nu mai trecea prin fața casei lui, de frică. Pentru toți era ciudată apariția acestei pisici de

nicăieri, în toiul nopții. Niște bătrâni și-au amintit că părinții le spusese ră niște povești despre casa din care necuratul îi pânde pe trecători. Moțco era înfricoșat de ceea ce văzuse și ceea ce auzise. Citea mereu rugăciuni și sfințea cu aghiazmă fiecare loc prin care trecea.

Într-o seară, i-a apărut din nou în cale pisica neagră cu ochi aurii. Lucrurile deveniră tot mai ciudate și, tot așa, din senin, a apărut un băiețel cu coadă. Acesta i-a spus că nu va putea scăpa de el nici cu o mie de slujbe, căci a fost cumpărat și aici va rămâne. Serile treceau și Moțco refuza să i se alăture lui Mefistofor. Toată noaptea se auzeau zgomote din odăi. Moțco era lovit și bătut și singura cale de a scăpa era cea de a hrăni pisica misterioasă cu lapte dulce și mămăligă nesărată. Într-una din seri, Moțco a pus din grabă sare în mămăligă. Atunci a fost bătut atât de aprig, încât a murit.

Multă vreme locul a fost abandonat și nimeni n-a intrat în colibă de frică. Recent, locul a fost cumpărat de niște orășeni. Aceștia au găsit în fosta colibă pietre mari și un borcan cu câteva monede de aur. Noua familie își construiește o casă, însă în toiul nopții încă se aud sunete stranii.

Povestitor: Smetaniuc Elisabeta, 86 de ani, Loc. Lupcina

Redactor: Smetaniuc Nicoleta, cl. a X-a G

Moara blestemată

De la primul drumul de țară pe care-l zărești în dreapta șoselei, o iei printre păduri și peste țarini lăsând la dreapta și la stânga gospodării și pământuri. Timp de câteva minute drumul e bun; vine apoi un povârniș, pe care îl urci, și, după ce ai coborât iar în vale, trebuie să faci popas, fiindcă drumul a fost cam greu, iară mai departe locurile sunt rele. Aici, în vale, e o moară părăsită, aflată în preajma unei păduri care-i de cân' lumea și învecinată cu un pământ scorburos, uscat și plin de buruieni, în care numai dracul trăgea brazdă cu coarnele.

De când e moara asta nu știe nimenea. Nici moș Chirion, cel mai bătrân dintre săteni, nu știe de unde-a apărut un loc așa blestemat și cum de mai este și azi. Dar un lucru e sigur, cei ce au avut îndârjirea de a trece pe acolo n-au mai fost oameni. Cât despre cei care au locuit la moară... asta-i altă poveste. De când am venit eu în Arbore, de-acum 40 de ani, nu am auzit prea multe povești de astea, căci oamenii credeau încă în Dumnezeu, iar diavoli erau un subiect de care vorbeau numai babele. Dar ascultă...

Umbla vorbă printre săteni că fusese odată o femeie în Arbore, harnică din cale-afară, căreia îi murise soțul, morarul satului. Îndurerată și deznădăjduită, merse ea la moară pentru a

se ocupa de treburile acestuia, dar era prea copleșită de tristețe ca să mai facă ceva. Devenise leneșă, iar moara era, pentru ea, singurul loc în care se simțea aproape de răposat, așa că rămăsese acolo. Cuprinși de spaimă, oamenii au început să vorbească prin sat. Babele se întâlneau pe la colțuri și-și ziceau părerile, care mai de care : „Ce-i cu fătuca asta? Nu știe că acolo-i necuratul? Vrea să piară ca bărbat'su? Da, da! De ce crezi că morarul a murit așa de tânăr?! Așa-i când stai în casa dracului, plătești chiria cu sufletul. Blestemat loc!” Auzind acestea, sătenii se îngroziră. Unii chiar vorbiseră cu morărița: „Fată dragă, ferește-te de locuri necurate! Pleacă de-acolo și -are să-ți fie bine!” Dar nu era chip cu văduva. Nu credea în vorbele bătrânilor și cu atât mai mult în moara blestemată.

Adevărul e că nimic straniu nu se întâmplase de când femeia rămăsese la moară. Și așa fusese câteva luni. Până-ntr-o seară, când sătenii din apropierea morii au început să audă zgomote puternice. Ieșind în ogradă, li se părea că cineva bate într-un geam. Peste câteva zile, aceleași sunete se auziră dar mai puternice. Părea că cineva strigă după ajutor. Sătenii erau îngroziți, știind de unde vine zarva: de la moară. Nimic nu se mai auzise de văduvă, dar nimeni nu avea curajul de a merge acolo ca să vadă ce se întâmplă.

Așa trecuseră zile, săptămâni, ani, și nu se mai știa nimic de morăriță. Ea n-a mai fost văzută, iar vecinii s-au gândit că fugise mâncând pământul de la moară. „Ehe, nimeni întreg la minte nu ar fi rămas în locul ăla blestemat!”, vorbeau ei. Unii spuneau că s-a legat cu răul ca să

Hapău Tudor, cl. a X-a A
Moara blestemată

vorbească cu bărbat-su.

Ce folos că anii au trecut, s-au construit case în jurul morii, satul s-a extins și nimănui nu-i mai păsa de moara unde-i "necuratul". Rămăseseră numai poveștile de groază spuse în jurul focului, și care deveneau din ce în ce mai puțin înfricoșătoare.

Dar, din vreme-n vreme, se mai găsea câte un om care, speriat până în măduva oaselor, povestea cum, trecând prin fața morii, auzise urlete înfricoșătoare și văzuse o femeie la geam, bătând cu putere în el, strigând parcă după ajutor.

În 1983, veneam și eu de la o nuntă, pe la unsprezece noaptea. Așa, deci treceam cu moș'tu pe lângă moară ca să mergem acasă și numa' deodată ce aud un urlet de mi s-a făcut pielea de găină. Era vocea morăriței. Țipa de zici că o tăia. Se auzeau bătăi prin geamuri și cu urletele alea, Doamne ferește!, am luat-o la fugă de zici că mă urmăreau pe mine...

Arborea asta e un loc liniștit, da' babele aveau obiceiul să fie prea a dracu'.

Povestitor: Cotleț Maria, 62 de ani, Loc. Arbore

Redactor: Boroleanu Marta, cl. a X-a G

Poveste

Se vorbește în sat pe la noi că odată, demult, trăia într-un sat vecin un văduv. Singur cuc, ducându-și viața într-o sărăcie lucie. Casa, aflată la marginea pădurii, mai mai că se dărâma peste el. Chiar dacă omul nostru era foarte harnic, nimic nu se lega de mâinile lui. Se învârtea, se răsucea, dar nimic nu îi ieșea cum trebuie. Când câte o babă mai trecea prin fața porții lui, se crucea, compătimidu-l: "O fi blestemat, săracul!"

Într-o zi, se duse omul în pădure la cules surcele ca să aibă cu ce aprinde focul, căci se făcuse tare frig afară. Umblă omul cât umblă când, dintr-o dată, se împiedică și căzu cât era el de lung. Înciudat, se scutură de zăpadă și se încruntă. De sub stratul de nea ieși la iveală un fierăstrău, însă, după cum se va vedea mai departe, nu unul ca toate celelalte. Era lucios, cu zimții bine ascuțiți și cu mâner de lemn, frumos șlefuit. Și s-a gândit bărbatul să ia fierăstrăul acasă, că bine i-ar mai prinde la muncă.

Pe drum spre casă, mergea mândru, cu fierăstrăul la vedere, să vadă lumea pe ce a pus el mâna. Ajuns în ogradă, pune o buturugă pe căpriori și dă să o taie. Însă când să treacă fierăstrăul prin lemn, acesta îi sare din mână și începe a tăia singur, lemn după lemn. Și chiuia fierăstrăul de ziceai că dracul sălășuia în el. Se sperie omul și o luă la fugă. Bătu din ușă în ușă să ceară ajutor, dar oamenii râdeau de numa numa: "Ce tot zici tu, omule, povești de speriat copii!"

Babele toate s-au spăriet și au început să se roage pentru săracul om, că poate s-ar milui Dumnezeu de el și l-o izbăvi de păcate. Între timp, bărbatul se duse la popă, să îi ceară un sfat, să-i spuie ce să facă. Dar popa nu avea timp de baliverne: "Măi, omule, dar nu vezi că am treabă, ce-mi stai în cale?"

Bejinari Oana, cl. a XII-a E
Poveste

Supărat, omul se întoarse acasă. În curte domnea liniștea. Lemnele stăteau frumos aranjate, stivuri stivuri. Iar fierăstrăul, ia-l de unde nu-i. Îl căută ce-l căută, dar apoi, gândi el, că e mai bine așa; măcar a scăpat de o pacoste. Și se puse să se culce, căci se înnoptase grozav de repede și el era foarte obosit.

Dar ceva totuși nu-i da pace să adoarmă, de parcă un ghimpe îi stătea în coastă. Se răsucea el de pe o parte pe alta, când, dintr-o dată, văzu în lumina lunii umbra hidoasă a zimților întinzându-se pe podea. Sări ca ars dintre așternuturi. Fierăstrăul începu să cioplească patul, apoi masa și scaunul șchiop de-un picior, până totul se făcu rumeguș. Cu mințile rătăcite de spaimă, bărbatul alerga de colo-n colo, ferindu-se de fierăstrău.

O furtună groaznică se porni deodată, cu tunete și fulgere asurzitoare. Oamenii s-au crucit când au văzut așa o urgie în prag de iarnă. Unii povesteau că au văzut în lumina fulgerelor cum bărbatul țopăia singur prin ploaie, rotindu-se în jurul caprei de tăiat lemne. Bătrânii satului vorbesc despre asta numai în șoaptă, spunând că omul se însoțise cu dracul și că ucigă-l crucea îi tăia lemne de foc pentru iarnă. Din când în când, se mai aud chiote înspăimântătoare și sunetul unui fierăstrău ce taie lemne neîncetat.

A trecut mult timp de la această întâmplare, însă rareori cineva se-ncumetă a trece pe lângă casa rămasă numai dărâmături.

Am trecut și eu pe-acolo odată împreună cu un sătean de-ai noștri și am văzut fierăstrăul tăind singur lemne pe capră. De spaimă, n-am putut lega o vorbă, dar mi-am făcut cruce cu limba și amândoi am luat picioarele la spinare fără să mai întoarcem capul.

Povestitor: Leonte Vasile, 83 de ani, Loc. Iazlovăț

Redactori: Anfimov Elena, cl. a XI-a F, Domnari Teodora, Nistor Lorena, cl a X-a G

Orbul

Întâmplarea pe care am s-o povestesc o știu de la bunica mea. Totul a-nceput prin anii '56- '57. Trăia pe-atunci, în Rădăuți, un bărbat pe nume Tudor Promitar. Locuia într-o casuță modestă, pe strada Cărmidăriei, o ulicioară de la periferia orașului. Era singur, căci părinții îi muriseră pe când avea doar 17 ani. De atunci a fost nevoit să se întrețină singur, însă nu se prea descurca. A încercat diverse munci, s-a străduit din răspuțeri, dar povara unei vieți grele l-a doborât până la urmă. Și-a spus că e mai bine să se lase la voia întâmplării: "Dacă trăiesc bine, dacă mor mai bine".

După două săptămâni în care nu mâncase mai nimic și se ținuse doar apă, Tudor s-a trezit lipsit de vlagă și, înspăimântat, a început să țipe doarece nu vedea decât negru în fața ochilor. A

fost la doctor, dar se pare că nu era nimic de făcut. Orbise. Trebuia să se împace cu soarta.

În timp ce se zvârcolea în cea mai neagră deznădejde, a avut un vis. O voce de nicăieri i-a transmis un mesaj pe care nu l-a înțeles multă vreme: "Tu ai mai multă putere decât crezi, tot ce trebuie să faci este să te folosești de ea pentru a-ți spăla păcatele". Deși nu credea în vise, vocea aceea i-a rămas în minte. Totuși, de-atunci în sufletul lui a început să se împace cu gândul că este orb.

A început să-nvețe, încetul cu încetul, să se descurce singur, să găsească fiecare locușor al casei fără a pipăi, făcea chiar și treburi gospodărești. "Simțeam încotro trebuie să merg" spunea Tudor, dar vecinii nu credeau că este orb, căci se descurca mai bine decât atunci când fusese sănătos.

Străbunica mea se trage din neam de țigani. A venit în Rădăuți în 1965, împreună cu bunicul, care era român, și cu sora ei vitregă. Împreună cu ei era și bunica, pe atunci o fetiță de vreo 11 ani. Când au ajuns în Rădăuți, au aflat de acest Tudor, care reușise să construiască o casuță în curtea părintească și dorea să o dea spre închiriere. Străbunicii au mers să vadă în ce condiții este casa. Le-a plăcut locul și s-au mutat acolo, în aceeași curte cu Tudor, care trăia retras, într-o cămăruță din fundul grădinii. Bărbatul nu prea vorbea cu ei și ieșea din casă foarte rar. Vecinii se cam temeau de el și îl ocoleau.

Dar fetița de 11 ani, deși i se interzisese să se apropie de nea' Tudor, căuta prilej să rămână singură cu el ca să-l întrebe câte ceva. De multe ori, când rămânea singură să aibă grijă de casă, copila își găsea de lucru prin curte exact atunci când ieșea și Tudor și se așeza pe-o băncuță să fumeze o țigară. Iar ea, prinzându-l dintr-un colț, îl admira speriată. Asta se întâmpla în fiecare sâmbătă după-amiază.

Într-o zi, copila s-a hotărât să se apropie de nea' Tudor și să-l întrebe de ce e mereu așa de supărat. Cu pași mărunți, oarecum îngrozită de pustiul ce-l simțea între ei, se îndrepta spre băncuță, cu privirea ațintită să vadă dacă bărbatul schițează vreun gest. Dar nimic. Fetița a așteptat câteva clipe să se potolească bătăile inimii, apoi și-a făcut curaj și s-a oprit chiar în dreptul lui. Bărbatul nu s-a mișcat din loc. Fuma liniștit, cu privirea ațintită în gol, undeva departe, în spatele ei. Deodată, bărbatul a apucat-o de mână și a tras-o spre bancă. Deși speriată, s-a așezat alături de el.

- Te-ai speriat, ai? Credeai că nu te simt? întrebă el cu ironie în glas.

- Voiam doar să te-ntreb de ce ești așa de trist mereu? răspunse fetița cu vocea gătuită de spaimă.

- Tu ce crezi?

- Pentru că ești orb?

- Lumea nu crede că-s orb, și nici tu nu crezi asta. Așa-i?

Discuția a fost brusc întreruptă de întoarcerea părinților. Fetița sări ca arsă de pe băncuță, căutându-și de lucru prin curte. De-atunci n-a mai încercat să intre în vorbă cu nea Tudor, dar a continuat să-l analizeze de la depărtare. Tot nu-i venea a crede că este orb.

Nu după mult timp, sora străbunicii s-a căsătorit cu un bărbat înalt, brunet, cu ochii ca

funingina și cu o barbă lungă și neagră. Logodna fusese cam scurtă și bărbatul apăruse de nicăieri, dar mătușa era foc de îndrăgostită – intrase în săptămâna chioară, cum se spunea- și familia a trebuit să accepte. Amândoi urmau să locuiască în căsuța închiriată de la Tudor. De când se mutase străinul acesta în casă, fetița se simțea oarecum înghesuită, doarece a fost nevoită să cedeze tinerilor însurăței camera în care dormea și să se mute într-un ungher întunecos. În plus, cei doi nu se prea înțelegeau. La scurt timp după nuntă, Serafim, bărbatul cu care se căsătorise sora străbunicii, începuse să fie foarte violent. Atunci copila se ascundea în casa lui Tudor și-i povestea cu lacrimi în ochi despre viața cumplită a matusii sale.

-Fata mea, trebuie să fii tare. Eu pot să te ajut! a spus într-o zi bărbatul cu o voce care suna straniu. Fata s-a mirat de vorbele lui, dar a ascultat fiecare cuvânt.

Într-o zi, când toți erau plecați de-acasă, a intrat în camera mătușii și, căutând în șifonierul soților, a găsit exact ce spusese Tudor că va găsi: douăsprezece cămăși negre. Era uimită că s-a putut întâmpla așa ceva, căci Tudor nu intrase niciodată în casa lor. A luat una dintre cămăși, a ascuns-o într-o sacoșă și a ieșit în câmp, destul de departe să n-o vadă nimeni. Acolo a încercat să dea foc cămășii după ce a înmuiat-o în niște motorină pregătită din timp. S-au aprins paiele, dar cămașa nu ardea.

Speriată, fata s-a întors acasă și i-a povestit lui Tudor ce s-a-ntâmplat. Acesta s-a ridicat de pe scaun, așteptându-se parcă la una ca asta. Fără nicio ezitare, a mers spre bucătărie și a dus de acolo o sticlă cu aghiazmă. Când a stropit cămașa cu apa sfințită, a izbucnit o flacără puternică și cămașa s-a făcut scrum.

Când Serafim s-a întors acasă, și-a ațintit ochii roșii, plini de o răutate drăcească, spre fată. Știa ce se-ntâmplase înainte de a intra în casă! Copila a simțit acest lucru. Serafim însă n-a spus nimănui nimic. Doar noaptea, din camera alăturată se auzeau gemetele cumplite ale mătușii care răbda bătăile fără să spună o vorbă nimănui. Iar fetița de numai 11 ani simțea că trăiește în infern, alături de mătușa ei.

Zilele treceau tot mai greu și ea căuta să se strecoare iar la nea' Tudor. De data asta, i-a spus să caute sub perna mătușii o bilă de cristal, care o face să-și iubească soțul orice i-ar spune sau ar face. Trebuia s-o ia și s-o spargă. Fata a intrat din nou pe furiș în cameră, dar nu s-a mai mirat când a găsit sub pernă un mic glob de cristal. Chiar s-a mirat cum de putuse să doarmă mătușa cu capul pe pernă fără să-l simtă. A pus bila în buzunarul de la rochiță și s-a ascuns în șura de lemne. Apoi a luat un lemn și l-a trântit peste bilă. Nimic. A izbit-o cu putere de pământ. Tot nimic. Însăpăimântată, a ieșit în curte cu bila în mână. Dar a încremenit când a dat cu ochii de Serafim care o privea de parcă ar fi vrut să o ucidă. A întins mâna spre ea și a strigat cu o voce ca din fundul iadului:

-Bilaaa!

Apoi a apucat-o de umăr, dar fata a scăpat din mână bila, care a alunecat exact în fața băncii pe care stătea așezat nea' Tudor. Acesta s-a aplecat și cu o cruce care stătea de obicei atârnată deasupra patului, a trântit de pământ cu așa o putere, că au zăngănit geamurile casei. Bila s-a făcut țandări.

La scurt timp după această întâmplare, Serafim s-a-mbolnăvit subit și a murit. Sora străbunicii s-a recăsătorit, dar a rămas marcată pe viață de bătăile suferite. A murit și ea pe la 45 de ani, după chinuitoare suferințe cauzate de o boală necruțătoare.

Bunica mea a fost nevoită să le povestească părinților ei despre tot ce făcuse învățată de Tudor. După lungi discuții, toți au ajuns la concluzia că Serafim avusese înțelegeri cu Ucigă-l-Crucea și că-i făcuse vrăji soției. Cât despre nea' Tudor, acesta s-a gândit că visul pe care-l avusese cu ani în urmă trebuie să aibă legătură cu tot ce s-a-ntâmpnat. Dar oamenii tot îl priveau cu neîncredere, tot se mai întrebau dacă e orb cu-adevărat sau se preface. Doar în vremurile acelea omul nu credea nici în Dumnezeu, nici în Necuratul!

Bunica mi-a spus că l-a iubit pe nea' Tudor ca pe un tată.

Povestitor: Moisesin Angela, 58 de ani, Loc. Rădăuți

Redactor: Moisesin Patricia, cl. a X-G

Fântâna de la capătul livezii

Pe timpuri, la țară se obișnuia a se face șezători unde s-adunau fete, mai tinere, mai vârstnice și lucrau, deci învățau ș-o meserie, nu stăteau numai așa la taifas. Veneau cu furca de tors de acasă, cu fusul, torceau acolo firul ăla de lână ori de cânepă ori de in și făceau ce trebuie de făcut pentru casă. Că pe timpu' acela toată îmbrăcămintea la țară se făcea de către femei din materialele din jurul casei.

Deci se făceau șezători din astea la care mai mergeau și flăcăi; le întrețineau pe fete, le spuneau minciuni, le țineau de vorbă. Bun! Între timp se făcea noaptea târziu, unsprezece, doi-sprezece, unu noaptea, și după aceea trebuiau să meargă fiecare la casa lui. Tata era și el participant la treburi de astea. Na, și el voia să se distreze, și o întârziat într-o noapte mai mult ca de obicei.

În Marginea sunt două drumuri în partea de jos. Unu-i Hagășu și altul este ulița pe care locuia familia noastră: bunicii, părinții, alte neamuri. Este o uliță acolo, pe partea dreaptă, care merge la un imaș. Din ulița aceea a noastră, era la dreapta o cărare care se înfunda. Erau acolo în jur de șapte-opt case și dincolo de ele o livadă.

Și tata cum venea de la șezătoare, în loc să treacă pe drumul drept, a tăiat-o de-a dreptul prin livada care făcea legătura cu ulicioara înfundată. Și trecând el pe cărarea care traversa livada, a auzit deodată scâncete de copii. Pe cer se vedea luna rotundă care lumina din plin cărarea. Nu se vedea nimic în jur, doar umbrele pomilor care se-ntindeau la picioarele drumețului întârziat pe drumuri. Ce copii? Trebuie să fi fost niște pui de pisică!

La capătul uliței fusese o gospodărie care s-a destrămat și ca să intri pe uliță trebuia să treci peste un gard, iar aproape de gardul acela era o fântână. Tata mergea pe cărare dar, spre uimirea lui, nu mai ajungea la gardul pe care trebuia să-l sară. Nu era om fricos tata, dar i s-a strâns inima de o presimțire stranie. Deși nu vedea nimic prin întuneric, simțea că nu e singur pe cărarea aceea. Cărarea avea doar câteva zeci de metri și traversase de multe ori livada ca să scurteze drumul, dar acum simțea că s-a rătăcit. Deși mergea pe drum drept, locurile i se păreau străine. Iar mieunăturile nu se mai potoleau. I se părea că vin dinspre pomii în spatele cărora se vedeau umbre mișcătoare. Parc-ar fi trecut pe o altă lume.

Nu mai știa cât timp s-a scurs de când mergea pe cărare. Dar deodată s-a trezit în fața gardului. A clătinat din cap, înciudat că-i fusese frică și a săltat un picior peste gard. Deodată a simțit că-și pierde echilibrul și a dat să se prindă de scândurile gardului. Dezmeticindu-se, și-a dat seama că stă încălecat deasupra fântânii, cu mâinile agățate de ghizduri. A răsuflat o clipă, a coborât de pe colacul fântânii, a sărit gardul care era alături și dus a fost! Curtea casei era la câțiva pași.

Și ne-o spus tata că pe timpu' acela se povestea, cum și acuma se mai povestește, că erau așa-ziși strigoi, adică suflete de copii morți, nebotezați, aruncați prin șanțuri și prin pâraie, și sufletele lor umblau prin împrejurimi și băgau frica în oameni. Și tata în loc să treacă peste gardul care dădea în uliță, din zăpăceala aceea de la strigoi, a trecut cu un picior peste colacul fântânii și era cât pe-acî să se ducă în fundul fântânii. Dar și-o revenit cumva! Poate de la rugăciunile bunicii, că era tare bisericoasă!

Deci asta-i cu strigoi despre care se povestește că ar exista prin satele noastre. Eu am umblat, cum am zis, treizeci și doi de ani prin pădure, pădurar fiind, de foarte multe ori singur, și am mers pe noapte și pe ploaie și pe ceață și pe zăpadă și pe îngheț, de pocneau copacii așa ca din tun de la ger, dar n-am întâlnit niciun strigoi. Dar nici nu mă temeam că s-ar putea să fie!

Povestitor: Cristuș Ilie, 82 de ani, loc. Rădăuți

Redactor: Bejenaru Lenuța, cl. a X-a G

Cum se fura laptele de la vite?

Tot tata povestea că pe vremea lui, oamenii de aici, de la noi, care aveau mai puțină gospodărie, lăsau familia acasă să se ocupe de animale și pământ și mergeau la câștig în părțile celelalte: pe la Dorohoi, Iași, la oameni cu moșii mai mari, mai multe. Își puneau într-un sac așa, ca într-un rucsac, o oală, două ca să aibă în ce găti și-și mai puneau niște alimente ca să aibă din ce face mâncare până găsesc. Apoi o luau încet, din sat în sat, pentru a-și găsi de lucru.

Tata, împreună cu un prieten, s-au sfătuit și ei să meargă la lucru în alte părți. Na'... și cum mergeau ei din sat în sat, trebuiau să treacă peste o pășune. Și, trecând ei pe imașul acela au văzut o cireadă de vite la păscut. Acuma', fiind pe la ora prânzului, unul dintre dâșii ce se gândește: "Măi omule, mie mi-e cam foame. Hai să bem niște lapte". Tata reacționează: „Ce lapte, mă? Tu visezi? De unde lapte?”. Și stai așa să vezi mai departe. Țsta, flămandul, scoate oala din sac, o așază jos și face niște descântece pe acolo, una alta, și deodată a început să curgă lapte în oală. Celălalt stătea și se uita la el și se întreba ce-i cu dânsul.

În tot acest timp, acolo, între vite s-a produs oleacă de mișcare, animalele au devenit neliniștite pentru câteva minute. Paznicul vitelor s-a uitat și a băgat el de seamă că ceva nu e în regulă pe acolo și s-a gândit să ia sumanul din spate, l-a pus jos și cu bâta pe care o avea în mână a început să ciomagească haina, după ce a spus niște decântece. Cât timp ăsta dădea cu bâta în haină, celălalt, care lua laptele, a început a răcni: "Aoleu! Mă, nu mai da!". Și parcă l-a învinețit cumva pe spate prin haina aceea pe care o bătea. Și atuncea omul acela a încetat a lua laptele de la vite. Iar tata, când a văzut că s-au mai liniștit treburile, a zis: "Na! îți mai trebuie lapte? Te-o liniștit amu'?" Astfel că, paznicul a reușit să-l lecuiască și pe acela cu laptele. Și așa, omul ăsta l-a folosit pe Cornilă de-au făcut năzdrăvănia asta.

Trebușoara asta cu furatul laptelui se petrecea peste tot în satele noastre. Când eram și eu la Marginea, trăia o babă acolo, în capătul satului, înspre Sucevița. Era o babă bătrână, zbârcită, mă rog, vai de capul ei. Nu mai știu cum o chema, da' știu că trăia singură în casă pentru că barbat' său a murit. Și ea a murit la un moment dat. După ce au îngropat-o, vecinii au început să

Galan Andreea, cl. a XI-a D
Încercarea

vorbească, întrucât, când s-au urcat în pod să-i dea jos sicriul, au găsit acolo capra de lemn a babei. Era o capră de lemn cioplită, bine șlefuită, cu care baba fura laptele de la vecini, rude și cine mai știe de la cine. Mergea cu oala sus, în pod, la capră, făcea ea vrăji, ce făcea acolo, și după aceea capra îi dădea lapte din țâță. După aceea lua oala, fieba laptele, îl mânca, nici grijă nu avea. Ș'așa a început lumea să vorbească de cum lua baba aia laptele de la oameni și și-au dat seama de ce unii nu mai aveau smântână, lapte. Ea probabil că mai dădea și pe la neamuri din ce fura.

Da'... știa și ea să ia laptele de la oameni.

Povestitor: Ilie Cristuș, 82 de ani, Loc. Rădăuți

Consemnat de: Coroamă Cristina, cl. a X-a G

Încercarea

Într-o zi ploioasă, doi oameni stăteau de vorbă la un praznic făcut de familia unui băiat care își luase singur zilele. În timp ce vorbeau de una alta, unuia dintre bărbați îi vine ideea să încerce și el să se sugrume. Era curios, zicea el, ce simte un om care se sufocă. Se gândea să lege o sfoară de clanța ușii și să tragă tare de ea.

Zis și făcut. Cum a ajuns acasă, bărbatul a și legat sfoara de capul său. Deodată, necuratul i-a apărut în cale cu o furcă îndreptată înspre ochi. Acesta i-a spus că poate renunța la a se omori dacă nu e mulțumit de viața sa. În schimbul sufletului său îi va da bogății nemaivăzute până atunci. Omul nu a acceptat, iar diavolul a încercat să-i înfigă furca în ochi. Văzând una ca asta, bărbatul încerca să se îndepărteze tot mai mult de diavol. Dar în timp ce făcea asta se sugruma mai tare. Noroc că sfoara era putredă la un capăt și a cedat. Atunci diavolul a dispărut din fața ochilor bărbatului fără minte.

Venind acasă, nevasta l-a găsit inconștient. Fața roșie și o vânătăie hidoasă la gât erau mărturie a curiozității prostești.

Povestitor: Gabor Elena, 66 ani, din comuna Frătăuții Vechi

Redactor: Dascălu Mădălina, cl. a X-a G

Sfârșit!

C.N. EUDOXIU HURMUZACHI RĂDĂUȚI

Proiectul fantastic din Bucovina

Adunate și îndreptate
de urmașii celor care le-au trăit

De apoi cum să nu
dac-o fost...

în cadrul proiectului

Lección de Levitico 16